

A germán mitológia

Azokban az évszázadokban, mikor az ókori görög és római kereskedők, utazók, történetírók idegen népekről részletes és megbízható tudósításokat kezdtek közölni, Európa északi és nyugati tájainak jelentős részén germánok éltek. A germán név gyűjtőfogalom: olyan népek, népcsoportok jelölésére szolgál, melyek valamilyen germán nyelvet beszélnek.

A germán törzseknek a középkor első századaiban igen gazdag költészete volt. Amikor ezek a népek felvették a keresztény vallást, s ezzel együtt megtanultak latin betűkkel írni, az írástudók papírra vetették a régi, az istenekről, hősekről szóló történeteket. Ezek aztán - a századok folyamán - lassan feledésbe merültek egészen addig, amíg a 18-19. század fordulóján a tudósok újra felfedezték és tanulmányozni kezdték a germánok ősi mitológiáját és hősmondáit.

A germán mitológia legteljesebb formájában az északi germánoknál maradt fenn. Főként Izlandon alakult ki termékeny és virágzó költészet. A keresztény vallás felvétele után a krónikások a régi történetek jelentős részét le is jegyezték. Az északi germán mitológiára vonatkozó legfontosabb forrásművek: az úgynevezett régebbi vagy verses Edda, amely 29, istenekről szóló éneket és hősmondát tartalmaz, és egy régebbi szöveg 13. századi másolata; továbbá az újabb vagy prózai Edda. (Az Edda szó pontos jelentését – melyet az egyik régi kéziratban olvashatunk - nem sikerült megfejteni.) Az utóbbi műnek szerzőjét is ismerjük: Snorri Sturluson (1179-1241), híres költő, tudós és államférfi.

A két Edda-kéziratból kiviláglik, hogyan képzeltek el Észak-Európa egykori germán lakosai az isteneket, a világ keletkezését és végét. A történetek némelyike természeti jelenséget tükröz költői módon: például Baldr, a napisten halála a nyár és tél váltakozását, Thór kalapácsa a villámot és mennydörgést jelképezi. Loki a tüzellel áll kapcsolatban, veszélyes, de egyúttal nélkülözhetetlen is, hasznot hajtó és bajt okozó.

Ezek a források azonban nemcsak istenekről, hanem hősekről szóló énekeket is tartalmaztak. A leghíresebb germán hőstörténet a Nibelung-mondakör volt, melynek középpontjában Siegfried, a fiatal sárkányölő és kincsszerző hős meggyilkolása és az özvegy bosszúja állt. A Nibelung név jelentése a kőd fia, és eredetileg a kincset őrző törpék neve volt. Ez a mondakör azok közé tartozott, amelyeket nemcsak egyes germán törzsek ismertek, hanem az egymástól elszakadt, néha igen távol élő törzsek közös szellemi tulajdonának tekinthető. Az Edda-könyvek történetei kiegészítik egymást, és együttesen rekonstruálható belőlük az északi germánok titokzatos és mégis lenyűgöző mitológiája.